

Miinimumnõuded tervishoiuteenuste osutajatele COVID-19 pandeemia tingimustes

Riskitaseme hindamine

Informatsioon Eesti riskitaseme kohta on kättesaadav: <https://www.kriis.ee/et/kui-riskitase-korge>

1. Üldised nõuded

- Tervishoiuteenuse osutajal (TTO) peavad olema infektsioonikontrolli juhendid (kätehügieeni nõuded, isikukaitsevahendite kasutamine, ravikeskkonna puhastamine ja desinfitseerimine ning jäätmekäitlus; COVID-19 patsiendi käsitus).
- Töötajad peavad olema koolitatud ülaltoodud juhendite ja nõuete osas.
- Peab olema tagatud infektsioonikontrollivahendite vähemalt ühe kuu varu (IKV, desinfektsioonivahendid jms).
- Peab olema tagatud vähemalt esmane võimekus käsitleda COVID-19 positiivseid haigeid, sh COVID-19 analüüside korraldamine.
- TTO-des peab olema tagatud patsientide käsitus vastavalt standardnõuetele ning COVID-19 võimaliku või kinnitunud diagnoosiga patsientidele lisaks piisk- ja kontaktisolatsiooninõuetele.
- Eriarstiabi ambulatoorse vastuvõtu planeerimisel eelistada võimalusel kaugvastuvõttu kõrge riski korral.
- Perearstidel tuleb tagada eraldi vastuvõtu ajad hingamisteede infektsioonidega patsientidele. Selliste patsientidega on esmane kontakt sidevahendite teel.
- Personal ei tohi tööle tulla ega tööl olla COVID-19 või teiste hingamisteede infektsioonide tunnustega (v.a kaugvastuvõtt).
- TTO-l peab olema olemas tegevusplaan erakorralise ravi ja COVID-19 ravivõimekuse tagamiseks ning vajadusel eskaleerimiseks ning plaanilise töö mahu vähendamiseks epidemioloogilise olukorra halvenemisel.
- TTO-l peab olema tegevusplaan haigestunud töötajate ja kokkupuutejuhtumite korral tegutsemiseks.
- TTO, tuginedes tehtud riskianalüüsile, võib vajaduse korral rakendada rangemaid infektsioonikontrolli meetmeid.

2. SARS-CoV-2 testimise põhimõtted

- SARS-CoV-2 analüüsile suunatakse hingamisteede infektsiooniga täiskasvanud ja üle 10-aastased lapsed. Gripihooajal testida sümptomaatilisi patsiente ka gripi suhtes.
- Asümptomaatiliste patsientide testimine toimub vastavalt riski tasemele (tabel 1). AGP ja hospitaliseerimise eelselt ei vaja testimist:
  - asümptomaatilised põdenud/nakatunud patsiendid diagnoosimisele järgneva 8 kuu vältel ja

- asümptomaatilised täielikult vaksineeritud* patsiendid
- HVA aktiivravihaigla peab võimaldama töötajatel sümptomite tekkel töökohal testimist.

*Täielikult vaksineerituteks loetakse:

- Comirnaty - 7 päeva pärast II vaktsiinidoosi manustamist
- COVID-19 Vaccine Moderna - 14 päeva pärast II vaktsiinidoosi manustamist
- VAXZEVRIA - 15 päeva pärast II vaktsiinidoosi manustamist
- COVID-19 Vaccine Janssen – 14 päeva pärast vaktsiinidoosi manustamist

Tabel. 1 Asümptomaatiliste patsientide testimine

	Madal risk	Keskmine risk	Kõrge risk
Ambulatoorne	Ei vaja testimist, lubatud raviarsti otsusel		
EMO	Ei vaja	Raviarsti otsusel	Erakorraliselt hospitaliseeritavad patsiendid
Statsionaar	Ei vaja	Raviarsti otsusel	Plaaniliselt hospitaliseeritavad patsiendid saabumisel või 48-72h enne plaanilist ravi, operatsiooni sh päevakirurgia

Märkus: lapsi vanuses 0-10 eluaastat pole vaja testida enne aerosoole genereerivaid protseduure.

3. Triaaz, kontrollpunktid, tervisedeklaratsioon, külastamine

- TTO peab teavitama ambulatoorsele eriarsti vastuvõtule, uuringule või haiglaravile pöördujaid, et ei ole soovitatav tulla hingamisteede infektsiooni nähtudega või COVID-19 kontaktkena. Tuleb tagada võimalus vastuvõtu- või uuringuaega muuta.
- Kõrge riski korral peavad nii haiglaravile kui ambulatoorsele ravile tulevatelt patsientidelt olema küsitud tervisedeklaratsioonis (lisa 1) sisalduvad küsimused ja patsiendi vastused dokumenteeritud haigusloos kas anamneesi osana või tervisedeklaratsioonis täidetuna.
- Ootealadel ja sissepääsude juures peab olema tagatud kätehügieeni võimalus, võimalus saada kirurgiline mask ning informatsioon köhaetiketi ning maski korrektse kasutuse kohta (keskmise ja kõrge riski korral).
- Külastamine on keskmise ja kõrge riski korral põhjendatud juhtudel ja eelneval kokkuleppel raviarstiga võimalik.

Tabel 2 Patsientide ning nende saatjate või külastajate liikumine ja paigutamine sõltuvalt nakkusriskist

	Madal risk	Keskmine risk	Kõrge risk
TTO sissepääs	Piirangud puuduvad	Limiteerida sissepääse, TTO-sse sisenejale kirurgiline mask ja käte antiseptika	Limiteerida sissepääse, TTO-sse sisenejale kirurgiline mask ja käte antiseptika

EMO-sse pöördumine	Tagada patsientide hajutamine	Sisenemisel esmane triaaž ja selekteerimine erinevatele ootealadele või isolatsioonipalatisse hingamisteede infektsiooni või COVID-19 anamneesi alusel	Eraldi EMO ala hingamisteede infektsiooni ja/või COVID-19 kahtlusega pöördujatele; jälgimispatite eraldamine
Külastamine	Lubatud	Soovitus mitte külastada, lubatud raviarsti nõusolekul	Tugev soovitus mitte külastada, lubatud raviarsti nõusolekul
Tugiisik sünnitusel	Lubatud	Lubatud, vajalik tervisedeklaratsioon	Lubatud, vajalik tervisedeklaratsioon ja SARS-CoV-2 testimine ¹
Lapsevanem	Lubatud	Lubatud, vajalik tervisedeklaratsioon	Lubatud, vajalik tervisedeklaratsioon ja SARS-CoV-2 testimine ^{1,2}

¹ Peab olema negatiivne COVID-19 tervisedeklaratsioon ja testi vastuse saabumiseni peab kandma kirurgilist maski.

² Lapsevanema SARS-CoV-2 positiivse testi korral suunatakse testimisele laps.

4. Isikukaitsevahendite kasutamine

- Standardnõuded kehtivad kõikide patsientide puhul. Kindaid kasutatakse alati, kui on kokkupuuteoht vere ja teiste kehavedelikega, kui on kontakt haavade ja limaskestadega jne.
- Tööriideid vahetatakse igapäevaselt.
- Isikukaitsevahendid (pritsmekindel kittel, kindad, kilepõll) on ühekordseks kasutamiseks.
- Viiruse levikuteid arvestades ei ole jalatsikatete, peakatete (nt mütsid, kiivermütsid jms) või kombinesoonide kasutamine vajalik.
- Kirurgilise maski all on mõeldud EN 14683 standardile vastavat tüüp IIR meditsiinilist maski ning respiraatori all EN 149 standardile FFP2 või FFP3 vastavat.
- Respiraatori ja kirurgilise maski järjestikune kasutusaeg võib olla vastavalt kuni 4 ja 3 tundi . Kui respiraator/mask on purunenud, määrdunud või kontamineerunud, siis tuleb see vahetada.

Tabel 3 IKV kasutamine töötajatel, patsientidel ja külastajatel sõltuvalt nakkusriskist

		Madal risk	Keskmine risk	Kõrge risk
Tervishoiutöötajad	COVID-19 kinnitunud juht	Respiraator Kaitseprillid/visiir Kilepõll Kindad	Respiraator Kaitseprillid/visiir Kilepõll Kindad	Respiraator Kaitseprillid/visiir Kilepõll Kindad
	COVID-19 võimalik juht	Kirurgiline mask ¹ Kaitseprillid/visiir Kilepõll Kindad	Kirurgiline mask ¹ Kaitseprillid/visiir Kilepõll Kindad	Respiraator Kaitseprillid/visiir Kilepõll Kindad

	AGP (SARS-CoV-2 proovi pole tehtud eelnevalt)	Kirurgiline mask Vajadusel kaitseprillid/visiir	Kirurgiline mask ¹ Vajadusel kaitseprillid/visiir	Respiraator Kaitseprillid/visiir Kilepõll Kindad
	Lähikontakt (<2 m) patsiendiga	Ei	Kirurgiline mask	Kirurgiline mask
	Lähikontakt (<2 m) teiste töötajatega	Ei	Kirurgiline mask, kui hajutamine pole võimalik (koosolekud, valvete üleandmised jne) Kui kõik ruumis viibivad töötajad on täielikult vaksineeritud pole hajutamine ja maskide kasutamine vajalik	Kirurgiline mask, kui hajutamine pole võimalik (koosolekud, valvete üleandmised jne) Kui kõik ruumis viibivad töötajad on täielikult vaksineeritud pole hajutamine ja maskide kasutamine vajalik
Patsiendid	COVID-19 kinnitunud juht	Kirurgiline mask isolatsioonipalatisse jõudmiseni, kui tervislik seisund võimaldab	Kirurgiline mask isolatsioonipalatisse jõudmiseni, kui tervislik seisund võimaldab	Kirurgiline mask isolatsioonipalatisse jõudmiseni, kui tervislik seisund võimaldab
	COVID-19 võimalik juht	Kirurgiline mask SARS-CoV-2 proovitulemuse selgumiseni	Kirurgiline mask SARS-CoV-2 proovitulemuse selgumiseni	Kirurgiline mask SARS-CoV-2 proovitulemuse selgumiseni
	Ambulatoorne patsient (va <12 - aastased lapsed)	Ei	Kirurgiline mask	Kirurgiline mask
	Statsionaarne patsient (va <12-aastased lapsed) Sünnituse tugiisik Lapsevanem	Ei	Kirurgiline mask (COVID-19 anamneesi ja vajadusel SARS-CoV-2 proovitulemuse selgumiseni)	Kirurgiline mask (SARS-CoV-2 proovitulemuse selgumiseni)
Külastajad		Ei	Kirurgiline mask	Kirurgiline mask

¹ Kui plaanis AGP, siis kasuta respiraatorit

Tabel 4. Isikukaitsevahendid COVID-19 kahtlusega või kinnitunud juhtudel

IKV	COVID-19 isolatsioonipalat, osakond	Lähikontakt (<2 m) teistes osakondades	Aerosoole genereerivad protseduurid (AGP ¹) – teistes osakondades
Pritsmekindel kittel	Vajadusel	-	Vajadusel
Kilepõll ²	+	+	+
Kirurgiline mask IIR ³	-	+	-
Respiraator (FFP2/FFP3)	+	-	+
Kaitseprillid/visiir	+	+	+
Kindad ²	+	+	+

¹ AGP – Lisa 2

² Kilepõll ja kindad vahetatakse kõikide patsientide vahel

³ Kirurgiline mask koos visiiriga

5. Koosolekud, suured visiidid jms

- Koosolekud, suured visiidid jms on lubatud minimaalses mahus kõrge riski korral

6. Tegutsemine asutusesisese puhangu korral

- TTO teavitab esimesel võimalusel Terviseametit asutusesisese puhangu kahtlusest.
- Kui TTO raviga tegelevas üksuses on tuvastatud asutusesisene COVID-19 nakatumine ning sellest tingitult on plaanilist ravi vähendatud, pole tervishoiuteenuse osutajal lubatud plaanilise ravi taastamine enne Terviseametiga kooskõlastamist.

Kiireloomulistes epidemioloogia alastes küsimustes pöörduda nakkushaiguste seire ja epideemiatõrje osakonna valveametniku poole telefonil 5344 0429 või e-posti aadressil ewrs(at)terviseamet.ee.

Viited:

1. Infection prevention and control and preparedness for COVID-19 in healthcare settings. Sixth update – 9 Feb 2021. ECDC
<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/infection-prevention-and-control-and-preparedness-covid-19-healthcare-settings>
2. Rational use of personal protective equipment for coronavirus disease (COVID-19) and considerations during severe shortages. WHO Interime guidance of 23.12.2020
[https://www.who.int/publications/i/item/rational-use-of-personal-protective-equipment-for-coronavirus-disease-\(covid-19\)-and-considerations-during-severe-shortages](https://www.who.int/publications/i/item/rational-use-of-personal-protective-equipment-for-coronavirus-disease-(covid-19)-and-considerations-during-severe-shortages)
3. Risk of SARS-CoV-2 transmission from newly-infected individuals with documented previous infection or vaccination. ECDC Technical report of 29.03.2021
<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/sars-cov-2-transmission-newly-infected-individuals-previous-infection>

4. Interim guidance on the benefits of full vaccination against COVID-19 for transmission and implications for non-pharmaceutical interventions. ECDC Technical report of 21.04.2021
<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/interim-guidance-benefits-full-vaccination-against-covid-19-transmission>
5. Pandemic Response Guidance. Personal protective equipment in Healthcare delivery https://www.health.qld.gov.au/_data/assets/pdf_file/0026/1000988/PPE-escalation-healthcare-facilities.pdf
6. COVID-19 testing strategies and objectives. ECDC
<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/covid-19-testing-strategies-and-objectives>
7. Advice on the use of masks for children in the community in the context of COVID-19. WHO
https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-IPC_Masks-Children-2020.1
8. Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) CDNA National Guidelines for Public Health Units
<https://www1.health.gov.au/internet/main/publishing.nsf/Content/cdna-song-novel-coronavirus.htm>
9. CDC indicators and thresholds for risk of introduction and transmission of COVID-19 in schools.
<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/indicators.html#thresholds>
10. JUHIS TERVISHOIUTEENUSE OSUTAJALE ESMATASANDIL (COVID-19):
<https://www.terviseamet.ee/et/COVID-19-trukised#tervishoiutootajale>
11. Eesti Perearstide Seltsi juhised COVID-19 haiguse perioodiks: <https://www.perearstiselts.ee/>
12. EVS-EN 14683:2019 Meditsiinilised maskid. Nõuded ja katsemeetodid (parandatud väljaanne 07.2019). Eesti Standardikeskus
13. EVS-EN 149:2003+A1:2009 HINGAMISTEEDE KAITSEVAHENDID Osakeste eest kaitsvad filtreerivad poolmaskid Nõuded, katsetamine, märgistus. Eesti Standardikeskus
14. Kliinikumi infektsioonikontrolli abinõud vastavalt COVID-19 ohutasemele. TÜK